

POUTNÍCI ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ

Číslo 11-12

listopad-prosinec 2010

Královnou těch hor je nepochybně Milešovka, která nad ostatní vyniká svým temenem. Ostatní stojí kolem ní jako mlčenliví sluhové, kteří nic neoznamují, ona sama však předpovídá jasné nebo deštivé počasí, chmurný a oblačný den nebo zase veselý a jasný; slovem: naprosto jasně naznačuje, jak bude.

(Bohuslav Balbín: *Miscellanea historica regni Bohemiae*, 1679)

DO ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ ZA BARVAMI PODZIMU

Pro lidi, kterým se líbí podzimní barevná příroda, mohu vřele doporučit jejich pozornosti následující dvě vycházky v Českém středohoří, uskutečněné v letošním podzimu.

25. 10. to byl výstup na čedičový vrch Ostrý, 719 m, u Červeného Újezda. Ostrý též souvisí širokým sedlem s geologicky odlišnými Hradišťany.

26. Následně 28. 10. 2010 to byla tzv. Cesta Jára da Cimrmana od železniční zastávky Povrly s cílem také vystoupit na nevelký kopec jménem Hora, 497 m.

První zmíněnou vycházku na Ostrý jsem podniknul z vísky Skalice, rozkládající se na svahu jmenované soustavy hor. Do Skalice jezdí autobus z Lovosic od nádraží, a to ve všední dny, nejdříve v 10,34 hod. Výstup vede po malé silničce do příkrého kopce přes vesničku Dřevce s občasnými výhledy zpět na soustavu kopců Solanská hora, Blešenský vrch a Kuzov, od Dřevců už jen lesem. Na vrcholu stoupání se nachází křížení s červenou turistickou značkou, vedoucí směrem doprava na zmiňované sedlo, kde u jakéhosi čtverhranného mělkého výkopu je třeba odbočit vlevo, nejprve krátce zarostlou lesní cestou, pak jen strmě lesem mezi skalkami a sutěmi až na vrchol Ostrého. Vrchol je obrostlý vysokými stromy, bránícími v širším rozhledu, pouze k jihu ve směru Lounských kopců je menší mezera, která dává tušit, jaká krásná vyhlídka zde musela být dříve, neboť turistický průvodce z roku 1962 č. 12 zaznamenává, že je vrcholek Ostrého je holý s kruhovým rozhledem a o sutích pod vrcholem, že se v létě běhají květy rozchodníku. Zpáteční cestu na autobus jsem si velice šťastně zpestřil ještě odbočkou od červené značky lesní cestou doleva hlouběji do svahu pod Hradišťany. Cesta totiž končila neočekávaným prosvětlením lesa prostornější pasekou, což náhle umožnilo vidět jedinečný obraz, na kterém mohutný kužel Lipské hory se vypínal nad moře lesů s oblým tvarem nižší Pakovy Hory v popředí. Celý tento výlet je možno si ještě prodloužit o delší cestu po červené značce až do vesničky Leská, do které tentýž autobus jako do Skalice zajíždí.

Ohledně druhé vycházky, jít cestou Járy da Cimrmana k vesničce Maškovice a na Horu, zpátky třeba přes Skrytín (zřícenina lesního zámku). Popis by asi zabral značně místa, stručně však své dojmy z toho, co jsem zde viděl, mohu charakterizovat slovy jako nádherné, fantastické, neobyčejně malebné.

Své fotografie z těchto výletů jsem začlenil do výstavy "Příroda a krajina Českého středohoří", zahájené 24. 11. 2010 v Městské knihovně Ervína Špindlera. Na svém výběru více než dvou stovkách fotografií různých formátů chtěl jsem zde představit tuto vzácnou oblast tak, jak se mi ji dosud dařilo poznávat již po posledních asi 15 let. Původně se tato výstava měla konat letošního jara v bývalé lovosické galerii Porta Bohemica na pozvání jejího správce a fotografa Českého středohoří, pana Rodericka Slavíka. Došlo však k převratným událostem, které si vyžádaly změnu místa i termínu konání výstavy. Samotná myšlenka, abych své fotografie takto představil, pochází tedy od již letos zesnulého pana Rodericka Slavíka, a o to zvláště jsem se snažil tuto jeho myšlenku co nejlépe realizovat na počest jeho památky.

Emanuel Otavský

Pozn. red.: Výstava "Příroda a krajina Českého středohoří" byla prodloužena do 31. 1. 2011

ZAPÁLÍME SVÍČKU PRINCEZNĚ..., a to nejen o dušičkové dny

Někomu se zdá podzim ponurý, někdo jej považuje za nejkrásnější roční období. Někdo považuje návštěvu hřbitova málem za morbidní, někdo přímo hřbitovy vyhledává. A to nejen historici a archiváři, ale i běžní poutníci - výletníci.

A opravdu - na každém hřbitově najdeme hroby, které lze zahrnout do historie, hroby, které patří nějakým významným osobnostem. Najdou se takové i na vesnických hřbitovech. Zajímavý je třeba takový vesnický hřbitov v Třebívlicích. Třebívlice je významná malebná obec ve směru z Lovosic na Obrnice. V posledních letech roste do krásy. V širší veřejnosti je asi nejvíce známá tím, že zde v zámku žila Ulrika von Levetzov (1804 - 1899), poslední láska o 55 let staršího J. W. Goetha. Je pohřbena na místním hřbitově v rodinné hrobce. Dodnes sem lidé nosí květiny a u hrobu zapalují svíčky.

"Zapálíme svíčku princezně", říká můj malý pravnouček vždy, když navštívíme hřbitov v Třebívlicích. V očích malého pravnoučka je baronka Ulrika prostě princezna. Vždyť žila na zámku. Dnes už tu nejsou její komnaty, ale školní třídy.

Na tomto hřbitově je i jeden více než stoletý pomník: Víra, láska, naděje. Na pomníku je kříž, srdce a kotva. Na hřbitově jsou i hroby farářů, kteří tu kdysi žili. A našlo by se i mnoho jiného zajímavého. A něco zajímavého je snad na každém hřbitově. Že je tohle putování trochu ponuré. Ale vůbec ne. Stačí se pak poohlédnout po tom našem krásném Českém středohoří a dušička se osvěží.

A kdybyste náhodou doputovali až na hřbitov v Třebívlicích, nezapomeňte zapálit svíčku "princezně".

Růžena Schweizerová

KOUZLO ČEDIČE

Lovoš se zvedá z roviny tak náhle a strmě a majestátně se tyčí nad Lovosicemi. Je to vlastně "dvojkopec", tvořený čedičovým Velkým Lovošem s nadmořskou výškou 570 m a znělcovým Malým Lovošem, někdy nazývaným Kybička, s nadmořskou výškou 486 m. Z některého úhlu připomíná Lovoš svými dvěma vrcholy Vesuv, ale je to jen náhodná podoba při pohledu z dálky. Každý byl utvářen úplně jinak, i když oba mají stejný geologický původ.

Při výstupu na Velký Lovoš nás zaujmou rychle se střídající vegetační pásma, podle výšky, ale i oslunění. Při úpatí jižního svahu založili lidé ovocné sady a vinice, nad nimi následuje pásmo keřů a listnatého lesa typu doubravy.

Cesta vede serpentunami a přibývá kamenů, které jsou při cestě, ale i různě roztroušené po lese a některé pěkně porostlé různými druhy lišejníků a místy i mechů. Ve svahu se objeví první kamenné sutě, připomínající zkamenělá moře a proto se jim někdy říká "kamenné moře". Výš k vrcholu stromů ubývá. Ty, které našly odvahu růst mezi kamením - zejména duby, mají zvláštní tvary, jsou nízké, s křivolakými větvemi. To svědčí o boji za uhájení života v tvrdých podmínkách - jejich kořeny těžce vydobývají živiny a prodírají se do hloubky. Pod vrcholem už je skutečně kamenné království, čedičové kvádrčky různých velikostí, pravidelné i nepravidelné, jsou poskládány do skalek nebo "vyrůstají" jednotlivě ze svahu.

Čedič, na první pohled šedý až černý, má mnohem více barev. Je to němý a přece výmluvný svědek dávné minulosti tohoto kousku země. Kámen, hltající sluneční paprsky, kámen štědrý pro život, který se kolem uchytává a je velmi pestrý. Na jaře, v létě, ale i zraje podzimu, ožívají skalky i svah barvami květů nad nimiž poletují motýli, a pokud je obzvláště teplo, zavítají sem otakárci, kteří tu mívají své svatební reje. A když vše odkvete a barvy trochu posmutní, kouzlo a zvláštní energie tohoto místa zůstává, protože příští rok se tu život znovu probudí a zazáří ve své síle a kráse.

Jsme v krajině, kde byl kdysi králem oheň, který dal život tomuto kameni, oheň, který dávno vyhasl, ale jeho energie zůstala a proměnila se nakonec v bohatý život. Jsme v krajině, která rozdává radost a lásku, v krajině Českého středohoří...

Jana Haasová

POKOJ LIDEM DOBRÉ VŮLE

a to nejen v tomto vánočním čase a nejen v našem krásném Českém středohoří, ale všem poctivým lidem, kteří právě v tento čas se více ve smé myslí zabývají životem - nejen svým, ale i děním ve svém okolí, ve své krajině, ve své obci.

V následujících skryvačkách jsou názvy míst z Českého středohoří. Vesničky, vesnice, městačka, města. V každém tom místě je něco zajímavého. Například v malé vesničce Církvice u Labe mezi Litoměřicemi a Ústí nad Labem, kde mám zapuštěné své kořeny z dětství a mládí, je kostelík, který má - jako jediný v Česku - samostatnou hrázdnou zvonici. Většina veřejnosti zná Církvice jako místo desítek a desítek chat. Domů je tu vlastně jen tak do hrstičky. Ale přece tu mají kulturní

společnost a čas od času se v místním kostele konají koncerty, které jsou velmi navštěvované. To bývá malý kostelík přeplněný.

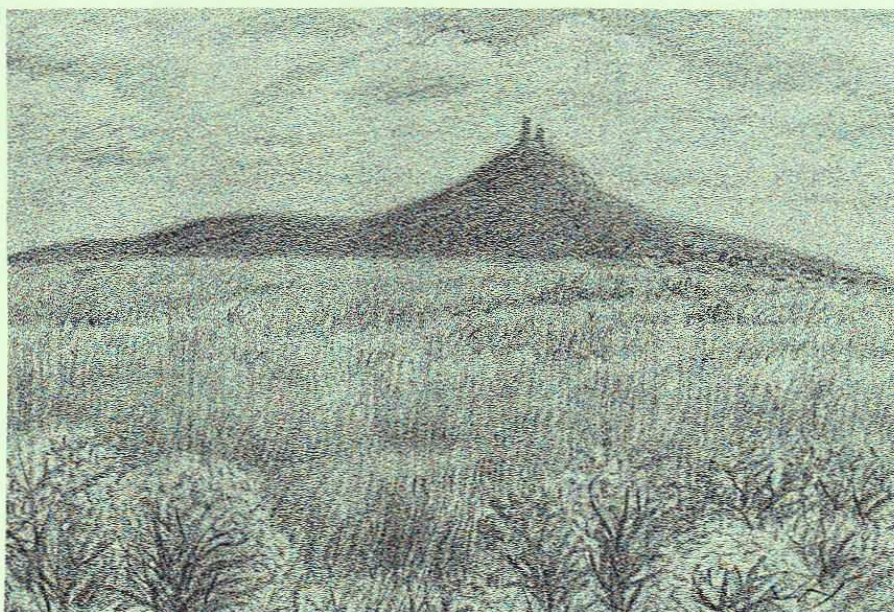
1. Matka mu řekla - pýcha předchází pád.
2. Slovo Karlovo sice moc neznamena, ale věříme mu.
3. Tohle víno mi moc chutná.
4. Tu čertovskou metlu Čeňkovi ukradli.
5. K té církve celým srdcem přilnul.
6. Sousedku ještě tíží strach z povodní.
7. Krásný les káceli celý týden.
8. K lesu Tomáš přilnul velkou láskou.
9. Sousedka Vilma líčí na pošťáka.
10. Do obce získali celou požadovanou dotaci.

Názvy vesniček neprozradíme. Vždyť je vánoční čas - čas pohody, jídla a volna. A láska ke krajině Českého středohoří stojí za trocha hledání.

A tak šťastné a veselé!!

Růžena Schweizerová

A ŠTASTNÝ NOVÝ ROK 2011 PŘEJE REDAKCE

POUTNÍCI ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ: redaktor Jana Haasová, e-mail: haasova.jana@centrum.cz,
Věra Bartošková, Květa Roznětinská, Růžena Schweizerová, Jiří Slabyhoudek, Bohumil Škrabal, ing. Jiří
Pokorný s rodinou, Jaroslav Rosssler, Jan Parkos, Aleš Kryšpín